

Boombeleidsplan

Gemeente Boekel

2022 - 2031

Auteurs: Cobra Groeninzicht / Stefanie van Alphen

Datum/status: 2021 / Versie 1

Kenmerk decos/join: Z/046765

Vastgesteld door het college d.d.: 16 november 2021

Vastgesteld door de gemeenteraad d.d.: 15 december 2021

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	4
1.1.	Samenvatting.....	4
1.2.	Aanleiding	5
1.3.	Doel.....	6
1.4.	Integraliteit	6
1.5.	Leeswijzer.....	6
1.6.	Reikwijdte	6
2.	Huidige situatie.....	7
2.1.	Waarom vinden wij bomen belangrijk?.....	7
2.2.	Opbouw bomenbestand	7
2.3.	Kapitaalwaarde	9
2.4.	Status onderhoud Boekel	9
3.	Uitdagingen en ambities	10
3.1.	Uitdagingen.....	10
3.1.1.	Stormen	10
3.1.2.	Droogte/extreme temperaturen	10
3.1.3.	Hittestress	11
3.1.4.	Biodiversiteit.....	12
3.1.5.	Woningbouwdoelstellingen / zonnepanelen.....	13
3.2.	Ambities	13
3.2.1.	Strategische visie	13
3.2.2.	Duurzaamheidsplan	13
3.2.3.	Uitvoeringsprogramma Vitaal Buitengebied Boekel.....	14
3.2.4.	Visie Groene Ladder	14
3.2.5.	Beleidsnotitie erfbeplantingen	14
3.2.6.	Deelname Geopark Peelhorst en Maasvallei i.o.	14
4.	Beschermde bomen	15
4.1.	Bestaand beleid.....	15
4.1.1.	Boomcategorieën	15
4.1.2.	Algemene Plaatselijke Verordening.....	15
4.1.3.	Procedure	16
4.1.4.	Noodkap.....	16
4.1.5.	Illegale kap.....	16
4.1.6.	Criteria aanwijzen monumentale of waardevolle bomen.....	17
4.1.7.	Wet Natuurbescherming.....	17
4.1.8.	Bestemmingsplan.....	18
4.2.	Aanpassingen huidig beleid.....	18
4.2.1.	Wijziging Algemene Plaatselijke Verordening.....	18
4.2.2.	Beschermde bomen particulieren, compensatie	19

4.2.3.	Grote vervangingsplannen	19
4.2.4.	Boekels hout wordt circulair.....	19
4.2.5.	Maatregelen ziektes en plagen.....	20
4.2.6.	Omgevingswet	20
5.	Beleid hinder van bomen.....	21
6.	Richtlijn bomen in ontwerp	22
6.1.	Basiseisen groeiplaats bomen.....	22
6.2.	Technische richtlijnen	22
6.3.	Nazorg door aannemers.....	23
6.4.	Norminstituut bomen.....	23
6.5.	Assortimentskeuze	23
6.6.	Bomen en inritten.....	24
6.7.	Boombescherming.....	25
6.8.	Verhardingsopdruk	25
7.	Samenwerking	26
7.1.	Bosgroep Zuid	26
7.2.	Stichting Bomen Boekel	26
7.3.	Stichting d'n Eik	26
7.4.	De Heemkundekring.....	26
7.5.	Burgerparticipatie.....	26
8.	Financieel overzicht.....	28
9.	Aanbevelingen / keuzes	30
10.	Bijlagen	32

1. Inleiding

1.1. Samenvatting

Bomen zijn belangrijk voor de gemeente Boekel en haar inwoners. In de gemeente Boekel wonen nu ruim 11.000 inwoners en de verwachting is dat het inwoneraantal blijft groeien. De bomen in de gemeente Boekel hebben een belangrijke plek. Door de huidige werkwijze van beschermde bomen kan dat ook niet anders. Aan kap wordt pas meegewerkt als dat in de gegeven situatie echt de beste oplossing is. We willen de bomen zoveel mogelijk behouden en beschermen. Hierdoor bieden we de inwoners een fijne plek om te wonen, zijn bomen belangrijk voor de gezondheid en zijn ze cruciaal in het bestrijden van (negatieve) klimaatveranderingen. Met name in het kader van voorkomen van hittestress zijn bomen van belang. Puur met een klimaatbril op heeft een boom meer effect dan 5 zonnepanelen.

Nog meer dan in het verleden willen we aandacht geven aan het snoeien en herplanten van gekapte bomen en het waar mogelijk aanplanten van extra bomen. Ook het belang van een juiste groeiplaats waardoor de juiste boom op de juiste plek staat is hierbij van belang. Deze conclusies en de voorspelde klimaatveranderingen hebben ervoor gezorgd dat we dit boomebeidsplan met een andere bril hebben opgesteld. Bomen maken van onze gemeente een prettige en gezonde plek om te leven en dit moeten we koesteren. In dit beheer- en beleidsplan hebben we beschreven hoe we de komende jaren met onze bomen willen omgaan. We gaan goed zorgen voor de huidige bomen en maken een kwaliteitsslag in de keuzes voor nieuwe bomen.

Wat gaan we doen?

In dit plan worden enkele aanbevelingen gegeven:

- *Inspelen op klimaatveranderingen*
De klimaatveranderingen hebben zichtbaar effect op ons bomenbestand, we moeten meer moeite doen om de bomen in leven te houden. Het is erg belangrijk dat we dit doen omdat bomen één van de belangrijkste instrumenten zijn om klimaatveranderingen tegen te gaan. Bij nieuw te planten bomen gaan we meer kijken naar soorten, locatie en efficiënte groeiplaatsen. In dit plan zijn hiervoor richtlijnen opgesteld.
- *Aanpassing Algemene plaatselijke verordening en opstellen beleidsregels*
De APV wordt aangepast om duidelijker beleid te hebben, op welke onderdelen de APV onder andere wordt aangepast wordt in dit plan uitgelegd. Specifieke regels aangaande het bomenbeleid worden opgenomen in een apart besluit van beleidsregels.
- *Ondersteuning bieden aan inwoners*
We willen meer ondersteuning bieden aan inwoners die eigenaar zijn van een beschermde boom. Enerzijds om de inwoners (financieel) tegemoet te komen en anderzijds om de bomen te beschermen. Denk hierbij aan het snoeien of doen van boomanalyses om te voorkomen dat kapvergunningen zomaar aangevraagd worden.
- *Updaten kaart 'beschermde bomen Boekel'*
Het streven is om iedere 10 jaar de kaart te updaten. De laatste vaststelling is op 28 maart 2013 geweest. De nieuwe vaststelling valt dus in de periode van dit beleidsplan.
- *Inzetten op hergebruik van vrijgekomen houtafval*
We gaan houtafval van gekapte en gesnoeide bomen daar waar mogelijk hergebruiken. Zo kan het een meerwaarde hebben voor de natuur of kunnen er bijvoorbeeld bankjes van gemaakt worden die we in de gemeente kunnen plaatsen. We vinden het belangrijk om steeds duurzamer met vrijgekomen afval om te gaan.
- *Bij keuzes voor kapvergunningen werken met de richtlijn 'hinder door bomen'*
Discussies over het wel of niet kappen van bomen komen ook in de gemeente Boekel voor. Deze richtlijn schept meer duidelijkheid over het wel of niet kappen van bomen.

Hierin staat duidelijk wat wel als overlast gezien wordt en wat niet. De score geeft richting in onze keuze voor het wel of niet mee te werken aan een vergunningsaanvraag.

- *Zorgen voor een meer divers bomenbestand*
Meer dan de helft van de bomen in de gemeente Boekel bestaat uit eiken. Om ziektes en plagen te bestrijden is het van belang om meer diversiteit in het bomenbestand te krijgen. Ook is het goed om meer te richten op (inheemse) bomen die goed zijn voor het ecosysteem, het klimaat en de biodiversiteit.
- *Licentie boommonitor*
We willen een licentie van de bomenmonitor afnemen. Deze boommonitor geeft ons extra richtlijnen voor de inrichting en ontwerp van wijken in combinatie met bomen en geeft ook inzicht in de soorten bomen die passen op een bepaalde locatie. De boommonitor houdt rekening met klimaatveranderingen en biodiversiteit en zo kunnen wij nog betere keuzes maken in de toekomst.
- *Burgerparticipatie stimuleren*
We willen inwoners betrekken bij de inrichting van wijken en straten. Ook als er vanuit de buurt ideeën zijn willen we meedenken. Denk hierbij aan een nieuwe groene invulling van de straat in ruil voor onderhoudswerkzaamheden door de buurt.

1.2. Aanleiding

Het huidige beleidsplan stamt uit 2012 en is gedateerd en gaat voornamelijk in op het beheer en onderhoud. Er vinden inmiddels veel ontwikkelingen plaats waar destijds geen rekening mee is gehouden, denk hierbij aan klimaatveranderingen en duurzaamheid. Wij zien veel kansen om de bomen op een duurzame manier te onderhouden.

In de strategische visie tot 2030 van de gemeente Boekel staat beschreven dat we ons willen richten op een groene, gezonde, schone en veilige leefomgeving. De inwoners vinden natuur en een groene leefomgeving belangrijk. In de visie staat beschreven dat het doel is om de komende jaren de bosgebieden verder te versterken, uit te breiden en te verbinden met elkaar.

In 2021 is daarnaast het duurzaamheidsplan met uitvoeringsprogramma door de raad vastgesteld. De fysieke leefomgeving is één van de thema's waar we ons op gaan richten, hierin zijn projecten opgenomen die ervoor moeten zorgen dat we naar een duurzame en groene leefomgeving gaan.

De gemeente Boekel kent met de Voskuilenheuvel, de Groene Ladder en de Bosberg een groen karakter. Daarnaast hebben we in ons bestand ook veel monumentale en waardevolle bomen die het unieke karakter van locaties extra weergeven. Ook de overige lanen, boomgroepen en solitaire bomen dragen in hoge mate bij aan de groenbeleving in de gemeente.

De bomen zijn belangrijk voor de gezondheid, het woongenot, schaduwwerking, het voorkomen van hittestress en de bevordering van de biodiversiteit. Het is van groot belang dat we de bomen binnen de gemeente Boekel zo veel mogelijk beschermen en op zoek gaan naar mogelijkheden voor nieuwe aanplant. Hoe we dit de komende jaren gaan doen, ligt vast in dit boomeleidsplan.

1.3. Doel

In dit plan leggen we vast wat we belangrijk vinden bij bomenbeleid en hoe we daarmee omgaan in de praktijk.

Wat willen we bereiken?

- Een positieve bijdrage leveren aan een prettige leefomgeving;
- Komen tot een ruim gevarieerd bomenbestand met aandacht voor klimaatveranderingen en biodiversiteit;
- Waardevolle en monumentale bomen en bosgebieden behouden, beschermen en versterken;
- Kapbeleid evalueren en herzien;
- Meer duidelijkheid verschaffen over (on)mogelijkheden bij hinder door bomen.

Wat we hiervoor gaan doen wordt in dit plan verder uitgewerkt.

1.4. Integraliteit

Dit plan staat niet op zichzelf. In ieder plan zoeken wij de integraliteit op actuele onderwerpen. Dit loopt als een rode draad door dit plan. Denk hierbij aan de onderwerpen duurzaamheid, CCT, burgerparticipatie en ruimtelijke ordening.

1.5. Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staat de huidige situatie beschreven om conclusies te kunnen trekken waar we nu staan.

Hoofdstuk 3 beschrijft de uitdagingen waar we mee te maken hebben en de ambities die we hebben.

In hoofdstuk 4 beschrijven we hoe we omgaan met beschermde bomen en herzien we het beleid.

In hoofdstuk 5 hebben we opgeschreven hoe we omgaan met hinder van bomen. Tot op heden hadden we hier geen beleidsregels voor opgesteld.

In hoofdstuk 6 hebben we gemeentelijke richtlijnen opgesteld waar wij rekening mee houden bij nieuwe ontwerpen en maken we hierin een kwaliteitsslag.

In hoofdstuk 7 wordt gesproken hoe wij het groen in de gemeente verder beschermen en ontwikkelen door middel van samenwerkingen.

In hoofdstuk 8 volgt een financiële samenvatting van dit plan.

In hoofdstuk 9 worden de aanbevelingen en prioriteiten beschreven.

Wanneer er kosten van toepassing zijn, zijn deze opgenomen in hoofdstuk 8. Financieel overzicht. Er wordt in het beleidsplan een verwijzing gemaakt naar dit hoofdstuk inclusief de kostenregel.

1.6. Reikwijdte

Dit plan gaat over de bomen die eigendom zijn van de gemeente Boekel. Het is gericht op gemeentelijke bomen in de openbare ruimte, zowel binnen als buiten de bebouwde kom.

Groenvoorzieningen, zoals plantsoenen en grasvelden worden beleidsmatig niet meegenomen in dit plan. Alleen in hoofdstuk 4 'Beschermde bomen' richten wij ons ook op (beschermde) bomen van particulier. Deze bomen zijn namelijk zo waardevol voor het groene karakter van de gemeente Boekel, dat wij verantwoordelijkheid nemen in de bescherming van het groen.

2. Huidige situatie

2.1. Waarom vinden wij bomen belangrijk?

Woongenot

Groen en bomen in de fysieke leefomgeving dragen bij aan het woongenot voor inwoners. Bomen doen iets met de sfeer in een omgeving en het daagt uit om 'buiten te zijn'. Het maakt de gemeente aantrekkelijker om te wonen maar ook om te recreëren wat ook weer een impuls aan de Boekelse economie geeft.

Gezondheid

Uit onderzoek blijkt dat bewoners die in een groene omgeving wonen zich gezonder voelen. Er is een verband te zien tussen veel bomen en minder ziektes. Dit kan ook te maken hebben doordat een groene omgeving stress verminderd en het ook motiveert om buiten te zijn en te bewegen.

Biodiversiteit / ecologie

Bomen kunnen de biodiversiteit bevorderen. Ze zijn voor dieren en planten essentieel. Ze zorgen voor beschutting, nestjes en voedsel. Bij het planten van nieuwe bomen is het belangrijk dat wij kijken naar bomen die bijdragen aan de biodiversiteit. Bomen die wij planten in rijen zijn bijvoorbeeld voor de vleermuizen onmisbaar voor de oriëntatie. Op 1 boom kunnen honderden verschillende insecten leven.

Luchtkwaliteit

Bomen dragen bij aan een hoge luchtkwaliteit omdat ze geuren en vervuilende gassen absorberen (stikstofdioxide, ammoniak, zwaveldioxide en ozon) en filteren deeltjes uit de lucht door ze op hun bladeren en schors te vangen. Daarnaast leveren bomen zuurstof.

Verkoeling

Bomen zijn het belangrijkste instrument om hittestress tegen te gaan omdat ze voor schaduw zorgen. Uit onderzoek blijkt dat een straat waar veel bomen staan in de zomer echt flink kan verschillen qua temperatuur met een straat waar geen bomen staan. Hittestress wordt gezien als één van de belangrijkste gezondheidsproblemen waar wij mee te maken gaan krijgen.

Verhogende waarde van eigendommen

Uit onderzoek is gebleken dat een mooie groene omgeving de waarde van eigendommen met 15% kan verhogen. Om een gemeente aantrekkelijk te maken, is het dus ook van belang dat er een groene omgeving is om in te wonen en leven.

2.2. Opbouw bomenbestand

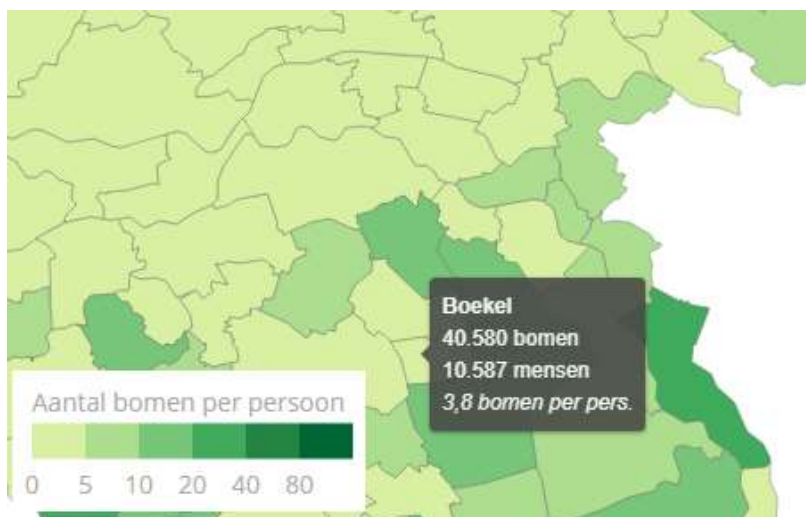
De gemeente Boekel administreert haar bomen in een bomendatabase. In 2021 is dit nog Greenpoint maar wij gaan per 2022 over naar een ander beheerprogramma, IAsset. Dit wordt een integraal beheerprogramma waarin diverse onderdelen samenkomen (zoals bomen, plantsoenen, verharding, riolering, verlichting, etc.). We willen daarmee op een integrale manier vraagstukken en onderhoudsopgaven benaderen.

De gemeente Boekel heeft ongeveer 14.000 bomen in haar bestand. Dit zijn bomen die apart op de kaart zijn aangegeven. Daarnaast hebben we nog diverse houtsingels en bosschages zowel van de gemeente als particulier. In de gemeente hebben we ongeveer 75 hectare bossen/parkbos/singels en bosschages.

Op de landelijke kaart zien wij hoeveel bomen we per aantal inwoners hebben, hierin wordt aangegeven dat er 40.580 bomen in de gemeente Boekel staan. Zoals te zien is, zitten wij in Boekel redelijk laag als we kijken naar aantallen bomen per inwoner. We verwachten dat dit komt omdat de gemeente Boekel relatief weinig bos heeft in vergelijking met omliggende

gemeentes. Van de omliggende gemeentes heeft alleen de gemeente Uden een lager gemiddelde (3,3 bomen per persoon). Ook zitten we onder het landelijk gemiddelde (4,8 bomen per persoon).

Afbeelding 1. Landelijke kaart, aantal bomen per persoon in de gemeente Boekel

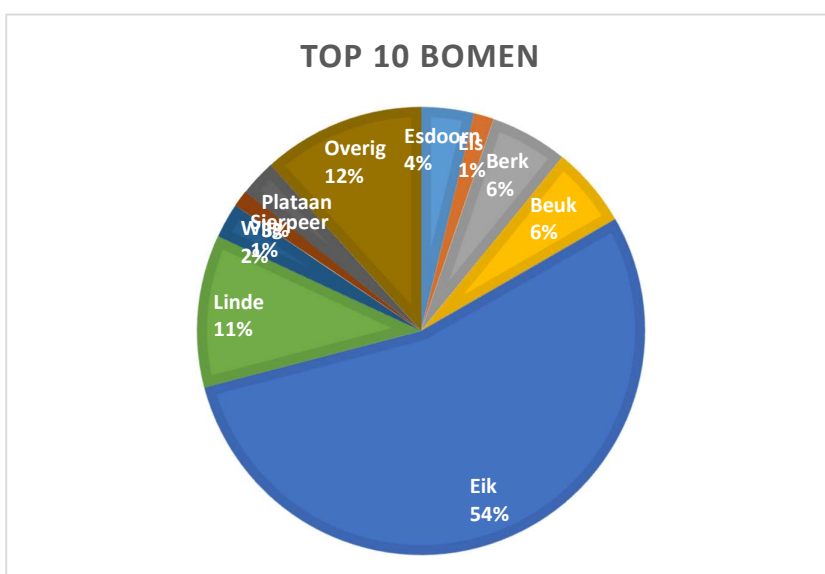

De focus van dit plan ligt op laanbomen of parkbomen. Om een beeld te krijgen van ons bomenbestand hebben we de top 10 bomen in Boekel in beeld gebracht. We hebben naar het geslacht gekeken en niet specifiek naar de soort om een globaal idee te krijgen. Conclusie is dat ons bomenbestand redelijk eenzijdig is. 54% van de laanbomen zijn eiken.

Er is een groot verschil te zien in het buitengebied en binnen de kernen. Binnen de kernen is er sprake van meer diversiteit in soorten.

De uitdaging ligt in het krijgen van meer diversiteit en het afstappen van lanen met alleen maar eikenbomen. Meer diversiteit is goed voor het tegengaan van ziektes en plagen en zal zorgen voor een gezonder bomenbestand. Ook is het goed voor de ecologie omdat verschillende bomen ook weer verschillende positieve effecten hebben.

Afbeelding 2. Top 10 bomen geslacht gemeente Boekel

Alleen laan- en parkbomen zijn meegenomen in bovenstaande verdeling. Dat wil niet zeggen dat de bomen in bosschages en singels niet belangrijk zijn, in ons beheerplan houden we hier wel rekening mee.

2.3. Kapitaalwaarde

De bomen vertegenwoordigen een flinke waarde. Het aanplanten van een boom kost al snel € 700,- per boom. Het kapitaal van de gemeente Boekel zou dan een kleine 10 miljoen euro zijn. Kanttekening hierbij is dat dit bedrag klopt indien we uitgaan van kleine bomen. Grote bomen scoren vele malen hoger. Dit kan bij een flinke boom in de duizenden euro's lopen.

2.4. Status onderhoud Boekel

Niet altijd zijn er voldoende middelen aanwezig geweest om alle bomen te snoeien waardoor in het verleden een onderhoudsachterstand is ontstaan. We hebben hier de afgelopen jaren stappen in gezet, maar we konden nog steeds niet alle bomen snoeien. Bij het plannen van onderhoud is vooral gekeken naar risicovolle plekken.

In de gemeente Boekel hebben we veel oude inlandse eiken in het buitengebied staan. Voor een kleiner deel zijn dat Amerikaanse eiken. Deze eiken zijn groot en produceren redelijk snel (gevaarlijk) dood hout. Omdat ze veelal op doorgaande wegen staan is dit een hele opgave om de bomen te snoeien en weer op besteksbeeld te krijgen. Hoe groter de boom, hoe hoger de kosten voor de snoei. Dit is zowel vanuit financieel als boomkundig oogpunt ongunstig.

Onderhoud vindt voornamelijk plaats bij de laanbomen en minder in de bossen. Wat hierboven beschreven staat geldt alleen voor de laanbomen. Voor het onderhoud van de bossen werken wij samen met Bosgroep Zuid. Zij voeren dit minimaal uit omdat ingrijpen in het bos in principe ongewenst is. Het is goed om de natuur zijn gang te laten gaan. Zo zorgt bijvoorbeeld dood hout voor een positieve bijdrage aan de leefomgeving van insecten.

3. Uitdagingen en ambities

3.1. Uitdagingen

We merken dat de klimaatveranderingen van invloed zijn op het bomenbestand van de gemeente Boekel. Denk hierbij aan de extremere weersomstandigheden zoals de droge zomers, de hogere temperaturen en flinke stormen. In de toekomst lijkt ons klimaat meer op het mediterrane klimaat. Klimaatscenario's van het KNMI wijzen op een toename van de hoeveelheid neerslag, maar dit zouden meer plensbuien worden waardoor het water weer sneller afvoert. Dit kan resulteren in dalende grondwaterstanden wat kan leiden tot verdroging. In de klimaatstresstest die een aantal jaren geleden is uitgevoerd zien we dat er in 2050 in de gemeente Boekel extreme verlagingen van de grondwaterstanden verwacht worden. We willen hier nu al op inspelen door het bomenbestand zo veel mogelijk op orde te houden en waar mogelijk uit te breiden.

Het hebben van een goed bomenbestand met veel diversiteit is belangrijk zoals in de vorige paragraaf is toegelicht. We willen ons bomenbestand zo veel mogelijk in stand houden en bij nieuwe keuzes/uitbreiding rekening houden met diverse factoren, denk hierbij aan bomen die beter tegen de warmte en droogte kunnen. In deze paragraaf gaan we dieper in op de maatregelen die we hierin toepassen.

3.1.1. Stormen

De afgelopen jaren hebben we in de gemeente Boekel te maken met flinke stormen met als gevolg omgewaaide bomen en andere stormschade. In sommige gevallen moesten de bomen gekapt worden. Het opruimen van afgewaaid takken valt onder boomverzorging en zullen wij als gemeente moeten uitvoeren. Het is vooraf niet in te schatten hoe hoog de jaarlijkse kosten zijn.

Wat gaat de gemeente Boekel doen tegen stormschade?

Door ons bomenbestand zo goed mogelijk bij te houden proberen we de schade bij stormen te beperken. Gevaarlijk dood hout verwijderen we zoveel mogelijk. Het volledig voorkomen van stormschade gaat echter nooit lukken. Het ligt eraan in welk seizoen het optreedt, (in de vegetatieperiode is er een grotere kans op tak- en stambreuk), hoe vaak het optreedt, hoe krachtig de storm is, etc. Stormschade wordt altijd opgelost en we proberen dit zoveel mogelijk binnen de budgetten te doen. Stormschade is opgenomen in de risicoparagraaf omdat hier moeilijk op te sturen is. Afgelopen jaren hebben de kosten flink gevarieerd. In 2019 bijvoorbeeld €23.000 en in 2020 €2.200. Een verwachting is op voorhand daarom ook niet te geven.

3.1.2. Droogte/extreme temperaturen

De afgelopen jaren hebben we te maken gehad met extreme droogte. Zowel de voorjaren als de zomers zijn extreem droog geweest. Een warmer klimaat heeft gevolgen voor de leefbaarheid en de vraag naar verkoeling en buitenrecreatie zal hierdoor toenemen. Hoe stedelijker de omgeving, hoe groter de vraag. Hoe meer bomen er in de omgeving staan, hoe minder last van hittestress er wordt ervaren. Bomen zijn tijdens extreem droge periodes daarom extra belangrijk voor de gezondheid en het woongenot. De bomen in stand houden zal een grotere uitdaging worden. Niet alle bomen kunnen goed tegen warmte en/of droogte. We willen deze bomen zo gezond mogelijk en zo lang mogelijk behouden en we gaan hiervoor extra inspanning leveren.

Wat gaat de gemeente Boekel doen tegen verdroging?

Belangrijkste maatregel is de juiste boom op de juiste plek. Bij nieuwbouwplannen houden wij al zoveel mogelijk rekening met de inpassing van de juiste bomen. Ook zorgen we, daar waar mogelijk, dat we grotere groeiplaatsen creëren. Zo ontstaat er minder wortelopdruk én kunnen boomwortels efficiënt op zoek gaan naar vocht en voedsel. Bij de keuze voor nieuwe

bomen houden we rekening met de droge periodes en extreme temperaturen. We willen zo veel mogelijk diversiteit in ons bomenbestand, en er dient goed gekeken te worden waar we bomen planten.

De komende jaren gaan wij in diverse wijken het hemelwater afkoppelen en infiltreren. Ook krijgen nieuwe woningen geen regenwateraansluiting meer en hebben bestaande woningen recht op een subsidie om het hemelwater af te koppelen. Schoon regenwater dient op de plek waar het valt in de bodem te komen, dit draagt bij aan een buffer tegen de droogte en verkoeling bij hitte. Voor het groen heeft dit ook een positief effect want het water kan hier zo naartoe stromen. Wij gaan bij diverse wijken bergings- en infiltratiecapaciteit creëren. Dit zal onder andere resulteren in meer groen, wadi's, bomen en grotere groeiplaatsen.

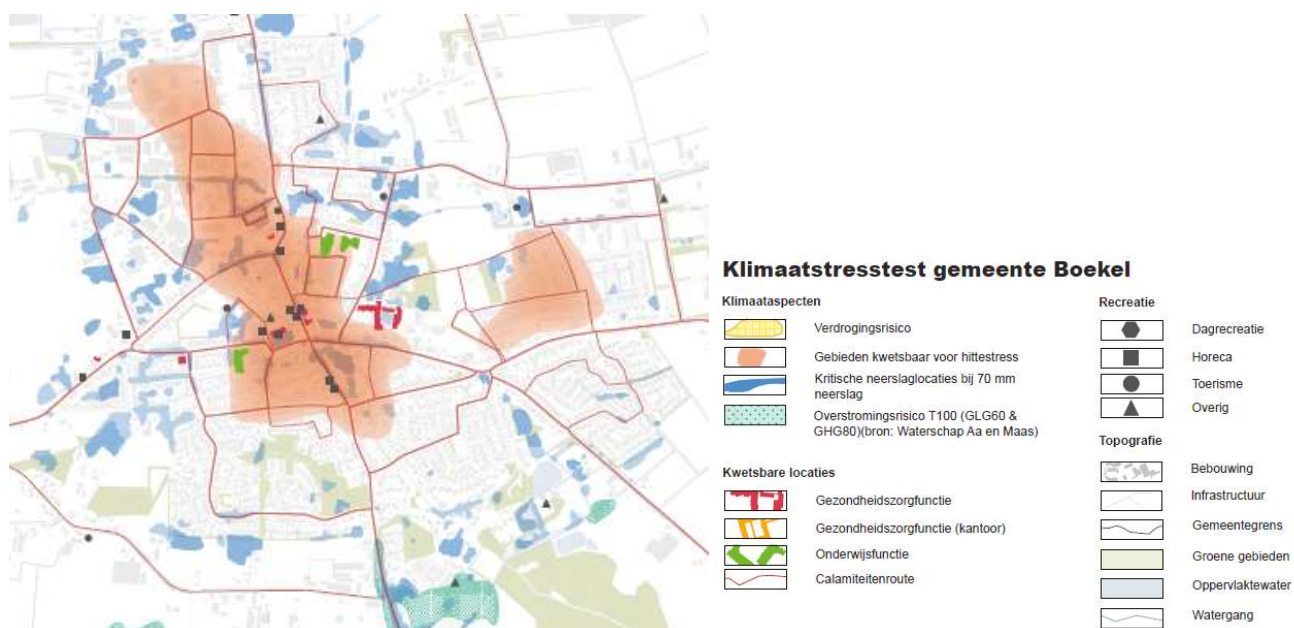
En dan als laatste redmiddel, water geven. In de droge periodes wordt bij kwetsbare bomen water gegeven. Vooral de jongere bomen waar geen nazorg meer op zit vanuit de aannemer zijn belangrijk om in de gaten te houden. Bijvoorbeeld beuken hebben het zwaar in droge periodes. De beuken die veel zon op de stam krijgen kunnen verbrandingsverschijnselen vertonen. Wij wikkelen de kwetsbare bomen van de stam in met jute om schade aan de bomen te voorkomen.

De kosten voor het watergeven zijn moeilijk in te schatten. Wij proberen dit zo veel mogelijk met de huidige budgetten te doen maar omdat het niet van tevoren in te schatten hoelang de droge periodes duren, hebben we dit opgenomen in de risicoparagraaf van de begroting. De afgelopen jaren hebben we gemiddeld € 5.000 uitgegeven aan het water geven, maar hierin zit ook watergeven voor plantsoenen en ander openbaar groen. In gevallen van extreme droogte hebben we ook eigen capaciteit om water te geven.

3.1.3. Hittestress

Hittestress is een verschijnsel veroorzaakt door een combinatie van toenemende droogte en oplopende temperaturen. Dit kan zich uiten in diverse lichamelijke klachten, waarbij mensen en dieren warmte niet kwijt kunnen. Volgens de KNMI is het 'de meest bedreigende van alle klimaatextremen'. Daarom is het een belangrijk aandachtspunt bij klimaatadaptatie. Hittestress zie je veel in stedelijke gebieden waar er weinig verkoelende maatregelen zijn genomen. Op afbeelding 3 en 4 is een indicatief beeld te zien van hittestress in het centrum van Boekel en Venhorst. Deze afbeeldingen komen uit de klimaatstresstest van 2020.

Afbeelding 3. Klimaatstresstest Boekel

Afbeelding 4. Klimaatstresstest Venhorst

In bijlage 1 vindt u de volledige kaart. Vooral in Boekel en het buitengebied valt veel winst te behalen. Op de volledige kaart kunt u ook zien waar de verdrogingsrisico's en overstromingsrisico's zijn.¹

Wat gaat de gemeente Boekel doen tegen hittestress?

Uit onderzoek is gebleken dat bomen het meest efficiënt zijn tegen hittestress. Op het moment dat een boom gekapt moet worden, zal deze terug geplant worden. Binnen de gemeente Boekel geldt een herplantplicht of het betalen van een herplantvergoeding wanneer er een kapvergunning verleend wordt. Zo is er budget om nieuwe bomen te planten. Niet alleen laanbomen worden geplant, ook nieuwe stukken natuur worden ontwikkeld om zo meer mogelijkheden te bieden om de verkoeling op te zoeken.

We informeren inwoners steeds meer over het belang van een groene leefomgeving. We zijn hiervoor aangesloten bij Stichting Steenbreek. Zij maken zich hard voor een groene, biodiverse en klimaatbestendige leefomgeving. We hebben in het bestemmingsplan de Burgt een maximale verhardingseis per perceel opgelegd en stimuleren hier natuurinclusief bouwen. We gaan dit steeds meer in nieuwbouwplannen toepassen. Met het waterschap zijn wij momenteel bezig om een plan van aanpak op te stellen voor de korte, middellange en lange termijn om de droogte bij de hoge zandgronden in Venhorst aan te pakken.

Dit betekent dat we niet alleen gekapte bomen terug planten maar daar waar mogelijk ook extra bomen aanplanten.

3.1.4. Biodiversiteit

Met het bomenbestand en de keuzes voor nieuwe bomen kunnen we een positieve bijdrage leveren aan de biodiversiteit waarin we de leefomgeving voor bijvoorbeeld de bedreigde diersoort 'de bij' kunnen verbeteren. Wij zijn immers voor onze voedselvoorziening ook afhankelijk van de bijen. Door een divers bomenbestand en bij de keuze voor nieuwe bomen te kijken naar soorten die de biodiversiteit versterken proberen we de waarde voor bijvoorbeeld de bijen te vergroten.

We willen ons daarnaast meer gaan focussen op het versterken en aanleggen van singels en (kleine) bosschages. Kleinschalige groenprojecten, verspreid door het landschap, hebben veel vermogen de biodiversiteit sterk te verbeteren. Wij zijn aangesloten bij de 'Stimuleringsregeling Landschap'. Dit is een regeling van provincie, gemeente en waterschappen om landschapsbeheer door particuliere grondeigenaren te stimuleren. Zij

¹ Bijlage 1. Hittesstest gemeente Boekel

kunnen een vergoeding aanvragen voor de aanplant en beheer van landschaps- en waterelementen.

Zo proberen we ook particulieren in de gemeente te stimuleren om bijvoorbeeld bosschages en singels aan te planten, middels de subsidieregeling is dit laagdrempelig geworden.

3.1.5. Woningbouwdoelstellingen / zonnepanelen

De gemeente Boekel heeft de komende jaren een flinke woningbouwopgave. Bij deze bouwopgave proberen we zoveel mogelijk bestaande en gezonde bomen te behouden en we proberen zo veel mogelijk nieuwe bomen in te passen. We zien echter dat er conflicten kunnen ontstaan tussen de aanplant van bomen en de eisen die aan woningen worden gesteld met betrekking tot duurzaamheid. Bijvoorbeeld, bomen kunnen in de weg staan voor zonnepanelen. Het is altijd belangrijk om goed na te gaan waar de percelen ten opzichte van de huidige bomen worden ingepast en waar nieuwe aanplant van bomen kan plaatsvinden. Zo kan er alsnog een groene wijk ontstaan waarbij de duurzaamheidseis behaald wordt. Ook andersom moet er nagedacht worden. Als er ergens een oude grote bomenrij staat, moeten we rekening houden met de perceelindeling om te voorkomen dat dit een probleem gaat zijn in de toekomst. Zonnepanelen zien wij niet als reden om een boom te kappen. Dit wordt opgenomen in het hinderbeleid.

3.2. Ambities

De gemeente heeft plannen om het groen en de natuur verder te beschermen. Dit wordt concreet uitgedrukt in visies, uitvoeringsprogramma's en samenwerkingsverbanden.

3.2.1. Strategische visie

Tot en met 2030 heeft de gemeente Boekel doelstellingen vastgesteld voor de toekomst als inspiratiebron voor inwoners, bestuurders, politici en medewerkers van de gemeente. Hierin is het onderdeel groen en natuur ook meegenomen. De belangrijkste ambities met betrekking tot groen zijn:

- Een leefbaar, veilig, gezond en groen Boekel;
- Aandacht om de natuur uit te breiden, te versterken en te beschermen;
- Het met elkaar verbinden van de natuurgebieden;
- Nieuwbouwplannen hebben een ruime opzet met een groene invulling;
- Het versterken van de groene structuur van de gemeente Boekel.

3.2.2. Duurzaamheidsplan

In 2021 is het duurzaamheidsplan inclusief uitvoeringsagenda vastgesteld. Één van de thema's is 'Fysieke Leefomgeving'. Het plan geeft doelstellingen tot 2030. De belangrijkste ambities vanuit duurzaamheid met betrekking tot groen zijn:

- Het duurzaam maken en houden van de fysieke leefomgeving;
- Het zuinig omgaan met de beschikbare ruimte en het combineren van functies op dezelfde plek;
- Duurzaam evenwicht tussen groen, natuur, biodiversiteit en bebouwing;
- Verminderen van de CO2 uitstoot;
- Aanpassen fysieke leefomgeving als gevolg van schade en overlast vanwege klimaatveranderingen;
- Het beschermen en vergroten van de biodiversiteit middels een natuur inclusieve inrichting en beheer.

3.2.3. Uitvoeringsprogramma Vitaal Buitengebied Boekel

De gemeente Boekel investeert in een kwalitatief waardevol en beleefbaar buitengebied. Deze ambitie is concreet gemaakt in het uitvoeringsprogramma Vitaal Buitengebied Boekel. De ambities die in dit uitvoeringsprogramma worden vertaald naar projecten zijn onder andere afkomstig vanuit de beleidsvisie Vitaal Buitengebied Boekel. Belangrijkste ambitie is het verhogen van de kwaliteit in het landelijk gebied en het beter in balans brengen van people, planet en profit in het landelijk gebied. Er zijn 4 hoofdprojecten genoemd, één van deze hoofdprojecten is 'Natuur en Landschap'. Hier zijn onder andere projecten in geformuleerd die voor meer bomen en groen in de gemeente gaan zorgen.

3.2.4. Visie Groene Ladder

De visie "Groene Ladder" betreft de visie voor het versterken van de Groene Ladder. Dit betreft de bossen van de Bosberg tot aan de grens met Gemert-Bakel (het beschermde bosgebied dat hiertussen ligt). Één van de belangrijkste ambities die is opgenomen in deze visie en raakvlak heeft met dit plan is het uitbreiden van het bosareaal.

3.2.5. Beleidsnotitie erfbeplantingen

We vinden het niet alleen belangrijk dat de gemeente haar steentje bijdraagt aan het vergroenen van de omgeving, ook willen we dat de inwoners van de gemeente zich bewust zijn van het belang van groen. In het Omgevingsplan Buitengebied 2016 is voor vrijwel alle ontwikkelingen opgenomen dat er minimaal sprake moet zijn van aan te leggen erfbeplanting. De minimale kwaliteitseisen zijn vastgelegd in een beleidsnotitie erfbeplantingen. Het doel is om ontwikkelingen optimaal in te passen in het landschap en hiermee de kwaliteit van het landschap tenminste te behouden en waar mogelijk te verbeteren. Het is een basisinspanning voor ontwikkelingen in het buitengebied. We zien erop toe dat er voldoende groen en bomen ingepast worden om onze ambitie voor een groene gemeente waar te maken.

3.2.6. Deelname Geopark Peelhorst en Maasvallei i.o.

De gemeente Boekel is één van de partners die zijn aangesloten bij het Geopark. Het Geopark houdt zich voornamelijk bezig met het beschermen van het aardkundig geologische gebied in Oost-Brabant en Limburg (Peelrandbreuk). Er zijn door de wijze waarop wij met het beschermen van het Geopark omgaan zeker ook koppelingen te maken naar natuur en specifiek bomen. Denk hierbij aan projecten waar de Peelrandbreuk door het gebied loopt en waar wij nieuwe natuur willen creëren. Op deze manier beschermen we de Peelrandzone zo goed mogelijk en leveren we een positieve bijdrage aan de natuurambities van de gemeente.

4. Beschermd bomen

4.1. Bestaand beleid

4.1.1. Boomcategorieën

De gemeente Boekel heeft een groot bestand aan beschermde bomen. Het beleid met betrekking tot deze bomen is vastgesteld in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV).

Binnen de gemeente Boekel zijn er verschillende soorten categorieën te onderscheiden:

1. Monumentale bomen
Dit zijn de meest waardevolle bomen binnen de gemeente Boekel. We hebben zo'n 1900 monumentale bomen waarvan ongeveer 400 bomen particulier eigendom zijn (21%). Het behouden van deze bomen vergt een aanzienlijke inspanning. Deze bomen zijn niet eenvoudig inwisselbaar voor nieuwe exemplaren. Alle monumentale bomen zijn te vinden op de lijst 'Beschermd Bomen Boekel'. Deze lijst wordt periodiek geactualiseerd.
2. Waardevolle bomen
Ook deze bomen staan op de lijst beschermde bomen Boekel. We vinden het belangrijk dat deze bomen veilig blijven en we deze bomen zo veel mogelijk behouden, ze zijn niet eenvoudig te vervangen door andere exemplaren. Deze bomen hebben de potentie om monumentale boom te worden. Binnen de gemeente kennen we zo'n 3600 waardevolle bomen waarvan ongeveer 125 bomen (3,5%) particulier eigendom zijn.
3. Gemeentelijke bomen
Voor deze bomen geldt een reguliere inspanning ten aanzien van het beheer en instandhouding. Ze zijn, in verhouding tot de waardevolle en monumentale bomen, eenvoudiger te vervangen. Uiteraard proberen we deze bomen ook zo veel mogelijk te behouden want de waarde van deze bomen zit hem vaak in de omvang. Het grootste gedeelte van ons bomenbestand bestaat uit deze bomen. De meeste beschermde bomen vallen onder de gemeentelijke bomen en leveren een positieve bijdrage aan de groenbeleving en woongenot.
Er zijn twee soorten gemeentelijke bomen te onderscheiden, de vergunningplichtige en de niet-vergunningplichtige. Bij een omtrek van de stam van minder dan 95 cm op een hoogte van 1,30 boven het maaiveld geldt er geen vergunningsplicht.
4. Beschermd bosgebied
Naast de reguliere laanbomen en beschermde bomen maken wij ook nog onderscheid in beschermd bosgebied. De bomen in de bossen vallen in het beschermd bosgebied. Denk hierbij aan de bomen in de groene ladder (ook deels wijk Vogelenzang), Bosberg en Voskuilenheuvel. De bomen zijn beschermd maar hiervoor gelden minder strenge regels dan voor de andere boomcategorieën. Op deze regels komen wij later in dit hoofdstuk terug.

De gemeente Boekel heeft eventuele hoofdstructuren en nevenstructuren verder losgelaten. Indien lanen een beeldbepalende waarde hebben, zijn deze opgenomen als waardevolle of monumentale bomen.

4.1.2. Algemene Plaatselijke Verordening

De beleidsregels voor het kappen van een boom staan uitgelegd in artikel 4:11 van de APV. In bijlage 2 vindt u het volledige artikel.²

Voor het beoordelen of een kapvergunning benodigd is en wat de voorwaarden zijn, wordt dit artikel geraadpleegd.

² Bijlage 2. Artikel 4:11 Algemene Plaatselijke Verordening

4.1.3. Procedure

Reguliere procedure

Voor het kappen van een beschermde boom is een vergunning nodig. Bij het aanvragen van een kapvergunning is de reguliere procedure van toepassing. Dat houdt in dat een kapvergunning binnen 8 weken verleend moet worden waarbij de aanvraag eventueel met 6 weken verlengd kan worden. Advies wordt altijd opgevraagd bij de afdeling CCT en bij de Stichting Bomen Boekel. Naar aanleiding van deze adviezen wordt een besluit genomen. Niet op tijd reageren zorgt voor een van rechtswege verleende vergunning.

Na het besluit heeft een belanghebbende 6 weken de tijd om bezwaar te maken. De inwerkingtreding van een kapvergunning is anders dan bij bijvoorbeeld een bouwvergunning. Bij een bouwvergunning mag er in de bezwaretermijn gestart worden met de werkzaamheden op eigen risico. Omdat het kappen van een boom onomkeerbaar is, gaat de vergunning pas in werking op het moment dat de bezwaretermijn voorbij is. Het bevoegd gezag kan hier vanaf wijken middels artikel 6.2. van de Wabo. Dit komt zelden voor. Een voorbeeld om hier van gebruik te maken is als een kap nog voor het broedseizoen moet plaatsvinden in verband met het bouwrijp maken van terreinen.

Indien een belanghebbende bezwaar maakt tegen de kapvergunning zal er een hoorzitting plaatsvinden. Het besluit zal dan opnieuw overwogen worden. Er kan door het college besloten worden om het besluit te handhaven of er wordt een nieuw besluit genomen.

4.1.4. Noodkap

Noodkap is aan de orde als het nodig is om een boom op korte termijn te vellen en de kapprocedure niet afgewacht kan worden. Het gaat hierbij om een grote gevaarstelling voor de directe omgeving. Hierbij is snel handelen noodzakelijk en kan geen lange procedure worden afgewacht.

Op dat moment wordt er geen kapvergunning aangevraagd. Indien dit aan de orde is bij particuliere bomen zullen zij ook geen kapvergunning hoeven aan te vragen. Wel zullen wij hen dan wijzen op de herplantplicht en hiervoor zal een plan ingediend moeten worden waar de boom herplant wordt.

4.1.5. Illegale kap

Helaas komt het wel eens voor dat bomen zonder omgevingsvergunning gekapt worden, we zien dit vooral bij particuliere bomen. Deze bomen zijn alleen vergunningplichtig omdat zij een bepaalde waardevolle of monumentale waarde vertegenwoordigen.

In het geval van illegale kap zijn er volgens de APV twee mogelijkheden:

Zwaardere herplantvergoeding

Dit doen we om het gewenste groene eindbeeld weer zo snel mogelijk terug te krijgen. We kiezen er dan voor om de herplant te laten plaatsvinden in de grootst mogelijke maat die beschikbaar en uitvoerbaar is. Ook willen we door de zwaardere herplant ervoor zorgen dat de drempel voor illegale kap hoger wordt.

Verviervoudigen van de herplantvergoeding

Indien herplant niet kan plaatsvinden kunnen wij de herplantvergoeding verviervoudigen. Stel, er worden 5 monumentale bomen illegaal gekapt. Dan zou dat (€750x4) € 3.000 boete per boom zijn. Er wordt dan een boete opgelegd van €15.000,-. Dit bedrag komt in de bestemmingsreserve voor de herplantverplichtingen. De gemeente zal zorgen voor een herplant elders.

Met het opstellen van nieuwe beleidsregels voor het kapbeleid gaan wij juridisch checken of deze maatregelen het meest geschikt zijn. Het kan zijn dat de maatregelen die hierboven genoemd zijn nog veranderd worden. Denk hierbij aan het opleggen van een bestuurlijke boete, de herplantvergoeding nog verder verhogen, etc. Hier gaan we in paragraaf 4.2. verder op in.

4.1.6. Criteria aanwijzen monumentale of waardevolle bomen

In dit hoofdstuk is uitgelegd dat wij periodiek de lijst 'beschermde bomen Boekel' van een update voorzien. Om de boom monumentaal of waardevol te maken, zijn er enkele selectiecriteria waar een boom aan moet voldoen. We updaten de lijst in samenwerking met de stichting Bomen Boekel en een boomspecialist. De laatste update is op 28 maart 2013 door de raad vastgesteld. We streven ernaar om de lijst ongeveer 1 maal per 10 jaar te actualiseren.

Monumentale bomen

- Geschatte leeftijd is minimaal 80 jaar; deze eis geldt niet voor gedenkbomen of bomen met cultuurhistorisch waardevolle elementen;
- Goede conditie en minimale levensverwachting van ten minste 10 jaar;
- De boom moet verder voldoen aan één van de volgende criteria:
 - Is beeldbepalend voor de omgeving;
 - Is cultuurhistorisch waardevol: standplaats is een belangrijke plek in de (lokale) geschiedenis;
 - Is dendrologisch waardevol: zeldzame soort or variëteit;
 - Is natuurwetenschappelijk of ecologisch waardevol: is het een moederboom, herbergt de boom bijzondere planten en/of dieren;
 - Heeft zeldzaamheidswaarde: omvang, hoogte, ouderdom of anderszins opvallend;
 - Het heeft een speciale betekenis, denk hierbij aan gedenkbomen of bomen die geplant zijn voor speciale gebeurtenissen.

Waardevolle bomen

- Geschatte leeftijd is minimaal 50 jaar; deze eis geldt niet voor gedenkbomen of bomen met cultuurhistorisch waardevolle elementen;
- Goede conditie en minimale levensverwachting van ten minste 15 jaar;
- De boom moet verder voldoen aan één van de volgende criteria:
 - Is beeldbepalend voor de omgeving;
 - Is cultuurhistorisch waardevol: standplaats is een belangrijke plek in de (lokale) geschiedenis;
 - Is dendrologisch waardevol: zeldzame soort or variëteit;
 - Is natuurwetenschappelijk of ecologisch waardevol: is het een moederboom, herbergt de boom bijzondere planten en/of dieren;
 - Heeft zeldzaamheidswaarde: omvang, hoogte, ouderdom of anderszins opvallend;
 - Het heeft een speciale betekenis, denk hierbij aan gedenkbomen of bomen die geplant zijn voor speciale gebeurtenissen.

Boomeigenaren worden aangeschreven op het moment dat we bomen op de lijst willen zetten. Ook bieden we de eigenaren de gelegenheid om een zienswijze in te dienen als ze het hier niet mee eens zijn. Het beschermen van een boom kan voor uitdagingen zorgen. De boom kan niet zomaar gekapt worden en er zit een zorgplicht op. Door dit op deze wijze te doen wordt voorkomen dat achteraf eigenaren het niet eens zijn met het besluit.

4.1.7. Wet Natuurbescherming

De wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en vervangt drie wetten: Flora- en faunawet, de Boswet en de Natuurbeschermingswet 1998.

In deze wet wordt ook gesproken over het rooien van bomen. Wij voeren ons bomenbeleid uit binnen de kaders die de wet stelt. De wet is erop gericht om het totale areaal bos zoveel mogelijk te beschermen en in stand te houden en richt zich op gebieden buiten de bebouwde kom. Indien er bomen gekapt worden met een oppervlakte van meer dan 10 are of meer dan 20 laanbomen, is er een ontheffing bij de provincie nodig óf een kapmelding. Er dienen dan voldoende maatregelen te worden genomen om de leefomgeving van eventuele beschermde

soorten niet te verslechteren. Om dit aan te tonen is vaak een quick scan Flora-Fauna + eventuele aanvullende onderzoeken nodig. Indien de leefomgeving niet beschermd kan worden dan kan het voorkomen dat er niet meegewerkt kan worden aan de kap, ook als deze bomen niet beschermd zijn via de regels in de APV.

4.1.8. Bestemmingsplan

Het komt voor dat er in het bestemmingsplan nadere regels staan voor het beschermen van de bomen. Bij iedere kapvergunning zullen wij het bestemmingsplan ook moeten raadplegen. Dit kan voor situaties zorgen dat er voldoende gronden zijn om wel mee te werken aan een kapvergunning op basis van de APV, maar dit niet kunnen op basis van het bestemmingsplan.

4.2. Aanpassingen huidig beleid

We hebben het bestaand beleid voor beschermde bomen geëvalueerd en op basis hiervan zijn we gekomen tot aanpassingen van dit beleid. De aanpassingen worden hieronder toelicht.

4.2.1. Wijziging Algemene Plaatselijke Verordening

In paragraaf 4.1.2 is aangegeven dat wij voor het beoordelen van een kapvergunning gebruik maken van de regels in de APV. We hebben de laatste jaren gemerkt dat deze regels niet altijd sluitend zijn en voor discussie kan zorgen in de praktijk. Wij gaan de APV daarom wijzigen middels een wijzigingsbesluit, dat door de raad moet worden goedgekeurd. Hier komen we separaat op terug.

De belangrijkste wijzigingen hebben we hier alvast opgesomd:

- Niet alleen bij afname van het oppervlak geldt een herplantplicht. Dit is niet eenduidig en staat open voor discussie. Bij het kappen van een boom die niet ziek of dood is, geldt standaard een herplantplicht. Ook mag er pas gestart worden met de kapwerkzaamheden als de gemeente Boekel een ontvangstbevestiging van de melding heeft gestuurd.
- We willen de herplantvergoedingen indexeren, deze staan al jaren vast maar de prijzen om te herplanten stijgen flink.
- We voegen toe dat er afgeweken kan worden bij spoedeisend belang of direct gevaar.
- We gaan de APV qua herplantvergoeding algemener maken en hier nadere regels voor opstellen. Deze zullen we vooraf juridisch toetsen. Mocht er op dat moment iets wijzigen, dan hoeft niet de APV te worden aangepast, maar de nadere regels.
- In de toelichting van de APV staat beschreven dat ontsieren ook een vorm van kappen is. Om duidelijkheid te krijgen in het snoeien van beschermde bomen gaan we specifiek in wat hieronder verstaan wordt.
- We willen strengere eisen voor een illegale kap. Nu dienen wij de overtreder eerst in de gelegenheid te stellen om zelf te herplanten, we gaan onderzoeken of het opleggen van een boete een mogelijkheid is en zullen dat meenemen in de wijziging.

Opstellen beleidsregels

We gaan een document met beleidsregels maken waarin alle regels beschreven staan. Deze zijn in de toekomst makkelijker aan te passen dan een artikel in de APV. Het artikel in de APV wordt algemener omschreven, waarin we het voorbeeld van de modelverordening volgen. We zijn hierdoor flexibeler in de aanpassing van de regels. Het kan namelijk zijn dat we bijvoorbeeld vaker de herplantvergoeding willen verhogen. Het voorstel voor het nieuwe artikel in de APV inclusief de beleidsregels volgt nog. Hierin wordt ingegaan op wat er verstaan wordt onder ontsieren en de indieningsvereisten worden verduidelijkt. Dit zal juridisch ook gecheckt worden.

4.2.2. Beschermde bomen particulieren, compensatie

Particuliere eigenaren van beschermde bomen zijn zelf verantwoordelijk voor het onderhoud aan de bomen. Zij hebben ook een zorgplicht ten aanzien van deze bomen. We ontvangen een stijgend aantal meldingen over het achteruit gaan van de bomen, dit komt ook door de klimaatveranderingen. Met name de hoge temperaturen en droge seizoenen zorgen voor de toename van meldingen. Ook krijgen we meldingen dat de bomen voor overlast zorgen.

Zoals al eerder aangegeven zit er op beschermde bomen maximale inspanning om de bomen te behouden. Om de eigenaren van beschermde bomen tegemoet te komen willen we, als hiernaar gevraagd wordt en hier ruimte voor is, de bomen meenemen in onze snoeironde. We gaan deze niet standaard opnemen, alleen op verzoek.

Voorwaarde is dat wij de noodzaak van het snoeien zien en dat ze in de reguliere snoeironde meegenomen worden. Voor de gemeente zijn er standaardtarieven met de aannemer afgesproken wat voor ons een kleine kostenpost is maar voor de bewoners wel veel kosten gaat schelen.

Wij werken alleen met gecertificeerde bedrijven om de kwaliteit hoog te houden, dat is de minimale eis voor het snoeien van een beschermde boom. Daarnaast kunnen de bomen alleen mee in onze reguliere snoeironde en moeten ze wachten op het moment dat de snoeironde gepland staat. Als ze dit niet willen, kunnen ze zelf een gecertificeerd bedrijf inschakelen en zijn de kosten voor de boomeigenaar.

De afgelopen jaren hebben we een enkele keer geïnvesteerd in een boomonderzoek voor een particuliere boom waarvan de eigenaar beweert dat de boom doodgaat. In de meeste gevallen is de boom nog te herstellen door de snoeiwijze aan te passen. Voor ons is de investering ongeveer €250,- per boom. Hierdoor voorkomen we een lange discussie of een boom wel of niet gekapt moet worden en leveren we maximale inspanning om een beschermde boom daadwerkelijk te beschermen.

In veel gemeentes zijn er subsidiemogelijkheden of is er een speciale bijdrageregeling opgesteld. Wij hopen het op onze manier laagdrempelig te houden waarbij we zowel de inwoner tegemoet komen als de bomen zoveel mogelijk te beschermen.

4.2.3. Grote vervangingsplannen

Indien de gemeente kapvergunningen aan haarzelf verleent is zij ook verplicht om de herplant te verzorgen. We hebben hiervoor een budget geraamd van €8.000 op jaarbasis. Echter zijn er altijd situaties die dit bedrag ver kunnen overstijgen. Denk hierbij aan een volledig zieke laan of een laan met bomen die door de droogte dood aan het gaan zijn. In deze specifieke gevallen zal extra budget gevraagd worden. We zijn het verplicht, maar bij grote plannen moeten we meer bomen kappen en herplanten waardoor het geraamde budget niet toereikend is en we hiervoor extra middelen moeten reserveren. In het boombeheerplan wordt toegelicht dat we een boomvervangingsplan willen opstellen. Hierbij worden de data van de bomen van de gemeente Boekel geanalyseerd om zo tot een planning te komen of en wanneer bomen aan de beurt zijn om te worden vervangen. Zo spelen we beter in op de lange termijn en houden we ons bomenbestand up-to-date.

4.2.4. Boekels hout wordt circulair

Er zullen binnen de gemeente Boekel altijd bomen gekapt moeten worden, vanwege nieuwbouwplannen of ziekte en/of ouderdom waardoor ze een veiligheidsrisico vormen. In plaats van deze bomen als afval te zien, zetten we steeds meer in op hergebruik. Bij iedere kapvergunning die de gemeente Boekel aan haarzelf verleent gaan we eerst na of (een deel van) deze bomen kunnen worden hergebruikt. Denk hierbij aan het hergebruiken van eikenhout voor bankjes, picknicktafels of bloembakken of het hergebruiken van bomen en boomstobben die we in de natuur leggen en gebruikt worden als nestelgelegenheid. Hierin werken we samen met de vrijwilligers binnen de gemeente die aangesloten zijn bij de natuurverenigingen. De samenwerkingsverbanden worden kort toegelicht in hoofdstuk 7.

Niet alleen met het kappen van bomen, maar ook met het snoeien van bomen komt afval vrij dat in sommige gevallen hergebruikt kan worden. Wilgenhout is bijvoorbeeld heel geschikt voor het maken van takkenrillen. Dit wordt als schuilgelegenheid gebruikt door insecten en kleine zoogdieren. Of hout wordt versnipperd om bijvoorbeeld een snipperpad te maken.

Door het hout daar waar kan te hergebruiken sluiten we aan op de circulaire gedachtegang van het duurzaamheidsplan dat door de raad is vastgesteld.

4.2.5. Maatregelen ziektes en plagen

In het boombeheerplan wordt ingegaan op de veelvoorkomende ziektes en plagen en hoe wij daar als gemeente mee omgaan. Ziektes en plagen vormen een groot risico voor het bomenbestand, een adequate manier om hier mee om te gaan is daarom belangrijk. Om te voorkomen dat ziektes en plagen zich makkelijk kunnen verspreiden neemt de gemeente Boekel de volgende maatregelen:

- Risico's spreiden door sortiment en leeftijdsverdeling divers te houden;
- Bestaande en verwachte ziektes en plagen goed in de gaten houden, zodat hierop tijdig kan worden geanticipeerd.

4.2.6. Omgevingswet

Naar verwachting treedt op 1 juli 2022 de omgevingswet in werking. De regels van de APV en bestemmingsplan moeten dan vastgelegd worden in een omgevingsplan. Alle gemeentelijke beschermingsregels zijn dan in één plan geregeld. We verwachten dat er qua procedure niet veel verandert. Er komt meer verantwoordelijkheid bij de gemeentes te liggen, echter bij de kapvergunning was dit al het geval. Het ziet er naar uit dat de doorlooptermijnen ook hetzelfde zullen blijven maar dat er geen sprake meer zal zijn van rechtswege verleende vergunningen.

5. Beleid hinder van bomen

Er zijn mensen die genieten van bomen en er zijn mensen die zich aan de bomen ergeren. Mensen die hinder ervaren zijn op zoek naar een oplossing en komen vaak bij de gemeente terecht. Elk jaar ontvangen we meerdere verzoeken om bij hindersituaties te gaan kijken en tot oplossingen te komen.

Het uitgangspunt van de gemeente is om gezonde bomen te laten staan. Echter, mede door bepaalde keuzes in het verleden zijn er ook in de gemeente Boekel bomen die voor serieuze hinder kunnen zorgen. Hinder veroorzaakt door een boom, wordt door iedereen anders ervaren. Hinder is erg subjectief. Om hinder eenduidiger te kunnen beoordelen is een beoordelingsformulier opgesteld dat ingevuld kan worden waarin de mate van hinder wordt vastgesteld. Op basis van dit formulier wordt objectief bepaald of er werkelijk een serieuze hindersituatie is en vervolgstappen wenselijk zijn.

Draagvlak

Bomen hebben een positieve invloed op de omgeving. Voorbeelden zijn verkoeling, afvangen van fijnstof, stijging van de waarde, een bijdrage aan leefbaarheid en een lager ziekteverzuim. Bomen kunnen ook voor hinder zorgen. Deze hinder wordt verschillend ervaren door bewoners en is daardoor erg subjectief.

Mensen zijn zich vaak minder bewust van de positieve aspecten van een boom. Door hen hierover te informeren neemt het begrip toe en daarmee het draagvlak. Een gevolg hiervan is dat de hinderervaring verminderd. Het belangrijkste middel om draagvlak te creëren is voorlichting en op tijd in gesprek te gaan met de bewoners.

Om richting te geven aan de gevoelens van hinder moeten we bewoners goed informeren. Over welke maatregelen de gemeente neemt of de inwoner zelf kan nemen om de hinder te beperken of helemaal weg te nemen. Er is niet altijd een oplossing voor het probleem. Dit kan bijvoorbeeld te maken hebben met een verkeerde boomsoortkeuze. De gemeente leert hiervan waardoor in toekomstige situaties problemen worden voorkomen. Zo worden er geen grote bomen neergezet in smalle woonstraten.

In bijlage 3 vindt u het volledige hinderbeleid inclusief het beoordelingsformulier. Hierin worden de diverse hindervormen besproken. Er staat in beschreven voor welke hindersoorten we punten toekennen en voor welke niet. Als tegenhanger wordt er gekeken naar de waarde van een boom. Aan het eind van de beoordeling komt hier een score uit en op basis van deze score kunnen we betere keuzes maken.³

³ Bijlage 3. Beoordelingsformulier Hinder van bomen

6. Richtlijn bomen in ontwerp

Zoals al eerder in dit plan geschetst hebben bomen een grote toegevoegde waarde maar is het wel van belang dat ze op de juiste plek staan. Er moet voldoende ruimte zijn om te groeien en er moeten slimme keuzes gemaakt worden welke bomen waar geplant worden. Hier is het belangrijk dat er op lange termijn gekeken wordt naar de soorten bomen. Bij nieuwbouwplannen is het bij uitstek het moment om op lange termijn keuzes te maken. We hebben ondertussen veel ervaring in klachten en overlastsituaties waardoor we steeds gerichter keuzes kunnen maken. In dit hoofdstuk wordt er specifiek ingegaan op de richtlijnen die we aanhouden bij ontwerpen.

6.1. Basiseisen groeiplaats bomen

De groeiplaats moet aan bepaalde eisen voldoen.

Bovengronds moet er voldoende ruimte zijn voor de ontwikkeling van de stam en de kroon om de gewenste grootte te bereiken.

Ondergronds bevat de optimale plantplaats voldoende zuurstof, vocht en voedingselementen in een goed doorwortelbaar bodemvolume. Voldoende ruimte en een goede waterhuishouding is ook van belang. Hierdoor ontstaat er voldoende bodemleven wat de kans op negatieve schimmels en ziektes vermindert. Als dit niet in evenwicht is kan de boom aangetast worden en kunnen er groeiremningen of blijvende schade ontstaan.

Ruimte

Het is belangrijk dat er voldoende doorwortelbare ruimte is zodat het wortelpakket vrijuit kan groeien. De bodem moet 'luchtig' zijn. Als de grond te sterk verdicht is, de grondwaterstand te hoog of er zijn ondergrondse obstakels, kan dit de groei van de wortels beperken en daarmee de gezondheid van de boom aantasten.

Zuurstof

In de bodem dient voldoende zuurstof aanwezig te zijn. Hier kan met het ontwerp al rekening mee gehouden worden door de omgeving niet te veel te verdichten. Het optimale bodemzuurstofgehalte ligt op minimaal 16%.

Vocht

Er dient voldoende vocht in de bodem aanwezig te zijn wat de wortels kunnen opnemen. De gemeente Boekel heeft over het algemeen zandgronden die relatief minder water vasthouden. Hierdoor moeten we juist extra aandacht besteden aan de keuze voor groeiplaatsen.

De bomen zijn over het algemeen afhankelijk van het hemelwater. In hele droge seizoenen geven wij bij kwetsbare soorten of nieuwere bomen extra water. Het (regen)water dat er komt moet zoveel mogelijk ter beschikking komen van de bomen en niet worden afgevoerd via het riool. Daarom zijn we binnen de gemeente bezig met het afkoppelen van het hemelwater. Niet alleen inwoners moeten hieraan voldoen, maar ook wij als gemeente zijn voorzieningen aan het treffen om dit zo efficiënt mogelijk in te richten.

6.2. Technische richtlijnen

Het handboek Bomen van het Norminstituut bomen geeft richtlijnen met betrekking tot de ontwerpvoorwaarden voor het planten van nieuwe bomen. Zij hebben in beeld gebracht wat de voorwaarden zijn bij een bepaalde grootte van een boom. Dit geeft een richtlijn weer die wij onze aannemers kunnen opleggen. Als wij een licentie afsluiten dienen aannemers zich ook aan deze richtlijnen te houden.

De noodzakelijke ruimte is mede afhankelijk van de uiteindelijke grootte van een boom. Er worden 3 categorieën benoemd:

1 ^e grootte	Bomen die bij uitgroei tot hun natuurlijke habitus groter worden dan 20 meter. Voorbeelden zijn platanen, eiken en lindes.
2 ^e grootte	Bomen met een omvang tussen 8 en 20 meter zoals haagbeuk en zwarte els.
3 ^e grootte	Bomen kleiner dan 8 meter, zoals meidoorn, fruitbomen en lijsterbes.

De richtlijnen die we opstellen zijn voor bomen met een kroon die vrij kan groeien. Voor vormbomen of zuilvormige kronen gelden afwijkende maten. Deze worden niet specifiek omschreven. Ook scheelt het wat de uiteindelijke kroondiameter van een boom is.

Bij het planten van bomen vinden we het belangrijk dat deze vrij kan groeien en de omvang kan krijgen die het van nature heeft. We gaan er bij de richtlijnen vanuit dat ze op een plek geplaatst worden waarbij de groeiomstandigheden optimaal zijn of gemaakt worden om ook op lange termijn geen overlast te veroorzaken.

We hebben gemeentelijke richtlijnen opgesteld waar we ons zo veel mogelijk aan willen houden. Het is duidelijk dat het echt kan verschillen per soort wat de afstanden alsnog worden. Ook is het nog een verschil in opzet van de wijk. Bij een nieuwbouwwijk wil je niet dat de zonnepanelen minder worden door te grote bomen te planten. Dan zou ook de voorkeur zijn om bomen in de zuid berm te plaatsen en nutsvoorzieningen in de noord berm. De boommonitor geeft hierin verder advies. In bijlage 4 zijn de gemeentelijke richtlijnen te vinden.⁴

6.3. Nazorg door aannemers

De eerste jaren van aanplant zijn cruciaal voor nieuwe bomen. Ze hebben dan voldoende nazorg nodig om ervoor te zorgen dat de bomen goed aanslaan. Wij houden als richtlijn aan dat aannemers 2 jaar nazorg hebben over de bomen alvorens ze in het reguliere onderhoudsbestek terecht komen. Hiermee zorgen we dat de geleverde bomen voldoende kwaliteit hebben en we maken aannemers verantwoordelijk voor de kwaliteit van de nazorg.

Wij streven naar plantmateriaal van goede kwaliteit. Het handboek bomen stelt eisen aan goed plantmateriaal. Wij leggen deze eisen op bij de aannemers.

6.4. Norminstituut bomen

Het Norminstituut Bomen heeft als doel de kwaliteitszorg rond bomen te verbeteren. We gaan een licentie afnemen om meer inzicht te krijgen in de keuzes die we maken. Met deze licentie krijgen wij toegang tot de kennisbank bomen, instrumenten en persoonscertificering. Een onderdeel is de boommonitor waarbij je straateigenschappen kunt indienen en daarmee tot de juiste keuze voor een boom kan komen. Ook de technische richtlijnen worden hierin meegenomen. Ook is het handboek Bomen 2018 bij deze licentie van toepassing. Hierin staan richtlijnen over 'bomen in ontwerp' en wij zullen dit handboek toepassen in de beheerkeuzes.

6.5. Assortimentskeuze

Het is belangrijk dat we niet alleen naar de technische voorwaarden voor het planten van een boom kijken, maar dat we ook voorwaarden opstellen voor de keuzes in soorten.

We vinden hierin het volgende belangrijk:

⁴ Bijlage 4. Gemeentelijke richtlijnen 'bomen in ontwerp'

Overlastsituaties

In de soortkeuze dienen logische keuzes gemaakt te worden. Denk hierbij aan ‘druipende’ lindebomen niet te dicht bij de huizen te plaatsen, niet te veel eikenbomen planten in verband met de eikenprocessierups, te grote bomen in de buurt van woningen die een 0-op-de-meter eis hebben, etc. In iedere nieuwe situatie moeten we alle factoren meenemen en slimme keuzes maken om vooral op de lange termijn overlast te voorkomen.

Biodiversiteit

Waar er voorheen veelal gekozen werd voor lanen met exact dezelfde bomen en waarbij er destijds niet gekozen werd of geen kennis was van bomen die goed voor de natuur zijn, willen we dat nu anders doen. We kiezen voor bomen die een wezenlijke bijdrage aan de natuurwaarde leveren. Op inheemse soorten kan biodiversiteit zich goed vestigen, zij aarden goed en kunnen daardoor een rijke levende natuur dragen en ondersteunen.

Ook soorten met eigenschappen zoals bloem- en vruchtdracht zijn belangrijk om te kiezen. We zetten ons in Boekel in om de bijen en andere insecten die belangrijk zijn voor bestuiving zo veel mogelijk te behouden. We willen daarin ook een diversiteit in bomen die verschillende bloeitijden hebben zodat er optimaal gebruik van gemaakt kan worden.

Het is altijd belangrijk om af te wegen welke soorten en eigenschappen in een bepaalde situatie gekozen moeten worden. Vruchtdragende soorten kunnen ook weer voor overlast zorgen en hier zullen inwoners niet altijd blij mee zijn. Afwegingen dienen hier altijd zorgvuldig gemaakt te worden.

Meer variatie

Meer variatie in bomen zorgt ook weer voor meer biodiversiteit. Meer soorten zorgt daarnaast ook voor risicospreiding van ziektes. Op het moment dat er veel andere soorten tussen staan, is de kans kleiner dat ziektes die bij een bepaalde soort horen zich ook daadwerkelijk goed kunnen vestigen.

We hebben bijvoorbeeld in de gemeente Boekel erg veel eikenbomen staan. Dit is voor de eikenprocessierups een ideale situatie om zich te vestigen en te verspreiden. Bij een grotere diversiteit aan bomen zal de overlast minder worden.

In bijlage 5 staat een lijst met de 100 meest voorkomende soorten. Hierin wordt specifiek aangegeven of ze bijvoorbeeld tegen droogte en strooizout kunnen en wat de bijdrage aan het ecosysteem is (beperken opwarming, neerslag, droogte, wegvangen fijnstof, CO₂, voedselbron, etc.).⁵

Op basis van deze lijst, in combinatie met de bomenmonitor, kunnen wij per ontwikkeling de juiste bomen kiezen die bij het doel van deze ontwikkeling passen.

6.6. Bomen en inritten

We krijgen regelmatig kapvergunningsaanvragen voor het aanleggen van inritten. Per woning heeft men recht op één inrit waarbij de maximale breedte tussen de 3,5 en 4 meter bedraagt. We wegen af of een boom daadwerkelijk moet wijken voor het aanleggen van een inrit. Bij vragen die wij vooraf krijgen beoordelen we de situatie en als wij vinden dat de inrit ook op een andere manier ingericht kan worden zullen wij adviseren om geen kapvergunningsaanvraag in te dienen omdat dit zal leiden tot een weigering. Het is dus niet vanzelfsprekend dat een kapvergunning voor het aanleggen van een inrit zal leiden tot een verleende omgevingsvergunning. Hiervoor vragen wij advies op bij de afdeling CCT. Wij hebben in 2021 de processen anders ingericht waardoor we de architecten van tevoren attenderen om te kijken naar obstakels in de omgeving van het bouwplan. Zo kan er nooit gesteld worden dat ze de inrit horen te krijgen omdat ze de omgevingsvergunning voor de activiteit ‘bouwen’ ook hebben gekregen. Dit staat los van elkaar.

⁵ Bijlage 5. Soortenlijst met eigenschappen

Mocht er een vergunning voor het kappen van een boom verleend worden nemen wij in de voorwaarden op dat er pas gebruik gemaakt mag worden van de vergunning als er daadwerkelijk tot aanleg van de inrit wordt overgegaan.

6.7. Boombescherming

Regelmatig vinden werkzaamheden rondom bomen plaats. Denk hierbij aan bouwactiviteiten, het leggen van kabels en leidingen of het ontwikkelen van wegen dichtbij bomen. Om schades te voorkomen hanteert de gemeente Boekel richtlijnen waarin afstanden zijn opgenomen waarbinnen werkzaamheden niet zijn toegestaan en maatregelen zijn afgebeeld om de bomen te beschermen. Dit is weergegeven in de bomenposter van het Norminstituut Bomen 'veilig werken rondom bomen'. In bijlage 6 is deze poster bijgevoegd.⁶

6.8. Verhardingsopdruk

Verhardingsopdruk is een veelvoorkomend probleem. Het wordt veroorzaakt doordat boomwortels op zoek gaan naar vocht, voeding en lucht. Ook breiden bomen hun wortelpakket zodanig uit, dat de boom zijn stabiliteit behoudt. Dat is dus een heel natuurlijk proces. De boomwortels bevinden zich vaak vlak onder de verharding. Door de aanwezigheid van (condens-)vocht, zuurstof en kleine hoeveelheden organische stof zijn dit vaak de meest aantrekkelijke (of beter gezegd: de minst onaantrekkelijke) locaties om te wortelen. Daarbij drukken deze boomwortels vaak verharding omhoog, met reliëf en gevaarlijke situaties tot gevolg. Het weghalen van deze wortels heeft meestal slechts een zeer kortdurend effect. De afgezaagde wortels schieten immers weer uit. De wegbeheerder is belast met de periodieke wortelkap- en herstraatwerkzaamheden en de kosten daarvan.

Wat gaat de gemeente Boekel doen tegen verhardingsopdruk?

In bestaande situaties is het moeilijk het probleem van verhardingsopdruk structureel op te lossen. Het is belangrijk dat de wegbeheerder beseft dat niet elke wortel zonder problemen kan worden weggekapt. Met het kappen van wortels wordt de verharding wellicht veiliger begaanbaar, maar dit kan gevolgen hebben voor de boom. Het vergt een goede afstemming tussen wegbeheerder en groenbeheerder om te komen tot de juiste en meest duurzame oplossing.

Om de verhardingsdruk structureel op te lossen worden de volgende opties ook altijd overwogen:

- Kan de verharding worden verwijderd?
- Kan er groeiplaatsverbetering plaatsvinden?
- Kan de boom worden verwijderd wanneer het niet meer veilig is?

In nieuwe situaties moeten groeiplaatsen worden gerealiseerd die in omvang en kwaliteit toereikend zijn om een boom probleemloos te laten wortelen. Dat is de beste manier om opdruk in de toekomst te beperken. Binnen de gemeente Boekel wordt hiermee bij nieuwbouwplannen voldoende rekening gehouden.

⁶ Bijlage 6. Bomenposter 'Werken rond bomen'

7. Samenwerking

Wij stemmen ons beleid af daar waar dit nodig is. Dit houdt in dat we contacten hebben met veel externe partners. Niet alleen voor de afstemming van het beleid, maar ook voor het onderhoud en invulling van diverse groenprojecten. Veel vrijwilligers en stichtingen in de gemeente Boekel dragen graag hun steentje bij aan het 'vergroenen' van de gemeente Boekel. Wij maken dankbaar gebruik van de expertise en inbreng van deze partijen.

7.1. Bosgroep Zuid

Voor het beheer en onderhoud van de bossen werken wij samen met Bosgroep Zuid. Zij zijn de partij voor de gemeente die het onderhoud van de bossen bijhoudt binnen de financiële mogelijkheden die we hebben. Dit gebeurt middels het aanvragen van subsidies. Ook voor ontwikkeling en inrichting, inhoudelijk of strategisch advies over bos- en natuurbeheer kunnen we bij Bosgroep Zuid terecht. Jaarlijks organiseren wij samen met hen de 'Nationale Natuurwerkdag', een vrijwilligers dag in de natuur.

7.2. Stichting Bomen Boekel

Stichting Bomen Boekel maakt zich hard voor de bomen in de gemeente. Zij zijn het adviesorgaan van de gemeente als het gaat om aanvragen voor kapvergunningen. Bij een aanvraag van een kapvergunning wordt dit advies meegenomen in de besluitvorming. De stichting heeft geen contact met aanvragers van kapvergunningen, zij zijn contactpersoon voor de gemeente. Daarnaast hebben zij een adviserende rol bij diverse projecten, denk hierbij aan: inrichtingsplannen, herplantplannen, opstellen lijst 'beschermde bomen Boekel', hinderbeleid, etc.

7.3. Stichting d'n Eik

De stichting herbergt verenigingen en organisaties die op het gebied van natuur en landschap actief zijn. Zij houden zich onder andere bezig met het verbeteren en ontwikkelen van het landschap, voorlichting geven over flora en fauna en het belang hiervan, beheren natuurcentrum de Perekker en zijn actief bezig met het beschermen van de Peelrandbreuk. Zij zijn betrokken bij diverse projecten als het gaat om het ontwikkelen van nieuwe natuur.

7.4. De Heemkundekring

De heemkundekring probeert zoveel mogelijk van de historie van Boekel en Venhorst te verzamelen, te bewaren en te beschrijven en vervolgens bekend te maken aan belangstellenden. Dit gebeurt in de heemkamer en door middel van lezingen, tentoonstellingen, rondleidingen en publicaties.

Als wij projecten hebben die verband houden met de historie, betrekken wij de heemkundekring altijd. Zo zijn we momenteel bezig met een project 'herstellen oude laanstructuren' waarin we veel bomen gaan planten om zo historische paden te herstellen.

7.5. Burgerparticipatie

Gemeente Boekel betreft haar inwoners bij de keuzes voor betreft de invulling van gemeentelijke bomen en groen. Niet overal hebben inwoners zeggenschap over bomen. Denk hierbij aan de instandhouding van monumentale bomen en besluiten over het roeien

van bomen. Als inwoners ideeën hebben over nieuwe locaties voor bomen of willen zelf iets in de straat aanpassen dan willen we dit graag samen met de inwoners invullen.

8. Financieel overzicht

Kosten-regel	Omschrijving	Budget	Post budgetbeheer	Opmerkingen
1.	Bosgroep Zuid	€ 0	Bijdrage Bosgroep Zuid	<i>De subsidie die wij ontvangen is de bijdrage aan Bosgroep Zuid (+/- € 2.500). Budgetneutraal</i>
	Totaal Bosgroep Zuid	€ 0		
2.	Boommonitor licentie	€ 2.200	Boomverzorging	
3.	Boomverzorging	€ 70.000	Boomverzorging	<i>Op basis van VTA controle</i>
4.	Kapvergunningen gemeente Boekel	€ 8.000	Boomverzorging	<i>Grote kapaanvragen gaan via het college.</i>
5.	Klimaatmaatregelen (stormschade, watergeven)		Boomverzorging	<i>Dit wordt geboekt bij boomverzorging maar kan dus zorgen voor een overschrijding, ook opgenomen in de risicoparagraaf</i>
6.	Onderzoeken boomspecialist	€ 3.000	Boomverzorging	<i>Kosten worden geschat op € 250,- per boom. Bij een groter onderzoek gaan de kosten per boom omlaag.</i>
7.	VTA controle	€ 5.000	Boomverzorging	<i>incl. opsporen van ziektes</i>
	Totaal boomverzorging	€ 88.200		
8.	Bomenvervanging	?	Herplantvergoeding, boomverzorging	<i>Herplantvergoeding naar aanleiding van kapvergunningen</i>
	Totaal bomenvervanging			
9.	Verhardingsopdruk	€ 5.000	Onderhoud wegen	
	Totaal verhardingsopdruk	€ 5.000		
10.	Bestrijden ziektes en plagen - ongedierte	€ 2.000	Ongediertebestrijding	<i>Voornamelijk luizenoverlast bij lindes</i>
	Totaal bestrijden ziektes en plagen	€ 2.000		
11.	Eikenprocessierups	€ 15.000	Rupsenbestrijding	
	Totaal bestrijden eikenprocessierups	€ 15.000		
12.	Advies stichting bomen Boekel	€ 1.500	Subsidie stichting Bomen Boekel	
	Totaal advies Stichting Bomen Boekel	€ 1.500		
13.	Waterlot stamopschot, snoeien vormbomen	€ 14.500	Werkzaamheden door I.B.N.	
14.	Terugzetten singels / bosschages	€ 11.700	Werkzaamheden door I.B.N.	
	Totaal werkzaamheden I.B.N. (i.r.t. bomen)	€ 26.200		
	Totaal	€ 137.900		

We reserveren jaarlijks budgetten voor het uitvoeren van het boombeleid- en beheer. Deze budgetten zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en op basis van nieuwe analyses en inzichten. In dit plan berekenen we de benodigde budgetten op basis van de verwachte werkzaamheden. Hierin zijn ook de budgetten opgenomen die in het boombeheerplan worden toegelicht. Om een totaalbeeld te krijgen van de uitgaven voor bomen hebben we alle budgetten in bovenstaand overzicht meegenomen. Ook in het beheerplan komt dit financieel overzicht terug.

De laatste jaren hebben we stapsgewijs enkele budgetten aangepast, denk hierbij aan de post boomverzorging, herplantvergoeding en de post bestrijding eikenprocessierups. We kiezen nu voor een andere manier van boomonderhoud maar dit resulteert niet in meer kosten, wel in meer kwaliteit.

Conclusie is dat we voor dit plan geen extra financiële middelen nodig hebben. Zoals al eerder in dit plan aangegeven, zullen we bij grote ontwikkelingen die niet binnen de budgetten passen met een voorstel komen, hier vallen ook enkele projecten onder die in de aanbevelingen worden gedaan.

9. Aanbevelingen / keuzes

Inspelen op klimaatveranderingen

Eén van de grootste conclusies van dit plan is dat de klimaatveranderingen ook zichtbaar effect hebben op ons bomenbestand. We moeten meer moeite doen om de bomen in leven te houden bij extreme droogte en ook bij grote stormen zien we dat er bomen uitvallen. Aan de andere kant zijn bomen één van de belangrijkste instrumenten om klimaatveranderingen tegen te gaan / op te vangen. Het is belangrijk dat wij goed nadenken over de soorten bomen, waar we bomen planten en dat we kijken naar efficiënte groeiplaatsen. In dit plan zijn in hoofdstuk 6 hiervoor richtlijnen opgesteld.

Periode: 2022 – 2031

Aanpassing Algemene plaatselijke verordening en opstellen beleidsregels

De APV zal moeten worden aangepast. Wij hebben een voorstel tot aanpassing gedaan in dit plan op basis van ervaringen. Met de aanpassingen zal er een duidelijker beleid komen waarbij we verwachten dat dit niet tot discussie gaat leiden. Dit zal met een wijzigingsbesluit vastgesteld worden.

We maken de keuze om enkele regels die in de APV staan of die we willen opnemen vast te leggen in beleidsregels. Dit maakt het makkelijker om in de toekomst het een en ander aan te passen.

Periode: 2022 – 2023

Ondersteuning bieden aan inwoners

We gaan inwoners die eigenaar zijn van een beschermde boom ondersteuning bieden bij onderhoudswerkzaamheden. Wij vinden het belangrijk dat deze bomen beschermd blijven en we willen de kans op uitval verminderen. Omdat het voor inwoners een hoge kostenpost kan zijn, komt het voor dat de kwaliteit van het onderhoud niet voldoet. Hierin kunnen wij iets betekenen door ze bijvoorbeeld mee te nemen in een snoeironde. Als inwoners zeggen dat de boom (bijna) dood is, willen we ook investeren in een boomanalyse om te voorkomen dat er bomen gekapt worden die nog 'te redden zijn'.

Periode: 2022 – 2031

Updaten kaart 'beschermde bomen Boekel'

Het streven is om iedere 10 jaar de kaart te updaten. De laatste vaststelling is op 28 maart 2013 geweest. De nieuwe vaststelling valt in de periode van dit beleidsplan.

Periode: 2023 – 2024

Inzetten op hergebruik van vrijgekomen houtafval

Kappen en snoeien van bomen levert afval op. We willen dit steeds minder gaan behandelen als afval, maar proberen dit, daar waar mogelijk te hergebruiken. Zo kan het nog een meerwaarde hebben voor de natuur of kunnen er bijvoorbeeld bankjes van gemaakt worden. We vinden het belangrijk om steeds duurzamer met vrijgekomen afval om te gaan.

Periode: 2022 – 2031

Bij keuzes voor kapvergunningen werken met de richtlijn 'hinder door bomen'

Discussies over het wel of niet kappen van bomen komen ook in de gemeente Boekel voor. Deze richtlijn schept meer duidelijkheid over het wel of niet kappen van bomen en helpt bij het voorkomen van discussies vanwege overlast. Hierin staat duidelijk wat wel als overlast gezien wordt en wat niet. De score geeft richting in onze keuze om wel of niet mee te werken en zal een basis worden voor het te nemen besluit.

Periode: vanaf 2022

Zorgen voor een meer divers bomenbestand

De gemeente Boekel heeft een redelijk eenzijdig bomenbestand. Meer dan de helft van de bomen bestaat uit eiken. Om ziektes en plagen te bestrijden is het van belang om meer diversiteit in het bomenbestand te krijgen. Ook is het goed om meer te richten op (inheemse) bomen die goed zijn voor het ecosysteem, het klimaat en de biodiversiteit. Ook door het aanleggen van singels en (kleine) bosschages willen we meer stimuleren om de biodiversiteit te vergroten.

Periode: 2022 – 2031.

Licentie boommonitor

We hebben budget gereserveerd om een licentie van de boommonitor af te nemen. Deze boommonitor geeft ons extra richtlijnen voor de inrichting en ontwerp van wijken in combinatie met bomen en geeft ook inzicht in de soorten bomen die passen op een bepaalde locatie. De boommonitor houdt rekening met klimaatveranderingen en biodiversiteit en zo kunnen wij nog betere keuzes maken in de toekomst. Ook kunnen wij richting aannemers aangeven dat zij volgens het handboek Bomen moeten werken en ook gebruik moeten maken van de boommonitor om tot juiste keuzes te komen.

Periode: vanaf 2022

Burgerparticipatie stimuleren

Op het moment dat inwoners van de gemeente meer groen willen in de straat dan nemen wij een meewerkende houding aan. Dit kunnen we uitvoeren in ruil voor onderhoudswerkzaamheden die de inwoners op zich nemen.

Periode: vanaf 2022

10. Bijlagen

- Bijlage 1. Hittestresstest gemeente Boekel
- Bijlage 2. Artikel 4:11 Algemene Plaatselijke Verordening
- Bijlage 3. Beleid hinder van bomen
- Bijlage 4. Gemeentelijke richtlijnen 'bomen in ontwerp'
- Bijlage 5. Soortenlijst met eigenschappen
- Bijlage 6. Bomenposter 'Werken rondom bomen'